

שיעור 30: מילים מנוגדות

בכל מקבץ מתחו קו בין כל שתי מילים מנוגדות.

תוארי פועל: מתארים פעולות		שמות תואר: מתארים אנשים וחפצים	
בְּחַפְזוֹן	מְהֵרָה	מְרֻחָח	רָחֹב
בְּבִטְחוֹן	בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת	מִישׁוּרֵי	מְטַפָּח
לְאֵט	בְּנֵעִם, בְּאֲדִיבוּת	דְּלִיל	מוֹאָר
בְּטַעֲב	בְּזִהְרִירוֹת	אֶפֶל	רָחֹב יְדֵים
בְּאֲרִיכוּת	בְּשִׂמְחָה, בְּעֲלִיזוֹת	מְזֻנָּח	תְּלוּל
בְּדַמְמָה	בְּהִתְלַהֲבוּת/בְּהִתְרַגְּשׁוּת	מְחֻסָּפֵס	עָמוּס
בְּאֲדִישׁוּת	בְּבִהְלָה	צָר	חֶלֶק
בְּקִשְׁי	בְּקִלוּת	זָעִיר	צָפוּף
בְּגִסּוֹת	בְּקִצּוֹר		

בחרו שתי מילים מכל מקבץ, וכתבו להן משפטים.

מכתב הוא אחד מערוצי התקשורת בין אנשים. לפעמים אין די בתקשורת בעל-פה, ועלינו להעביר את המסר בכתב.

את המכתב אפשר לכתוב בנימה **אישית** או בנימה **רשמית**, בהתאם למטרה ולמי הוא מיועד.

במכתב בקשה ובמכתב התנצלות יש לתאר את ה**רקע** למעשה ואת ה**סיבה** ולסיים ב**התנצלות** או ב**בקשה**. במכתב **תלונה** יש להציג את ה**רקע**, להסביר **מה לא בסדר** ולציין **למה מצפים**. מכתב **תלונה** נכתב בדרך כלל למוסד או לגוף ציבורי, והנימה בו אמורה להיות **תקיפה ונחרצת**, אך גם **מנומסת ומכבדת**.

לפניכם שלושה מכתבים. סמנו בכל אחד מהם מילים המציינות את מטרת המכתב (התנצלות / תודה והערכה / תלונה), וציינו אם המכתב רשמי או אישי.

5 בספטמבר 2018

כ"ז באלול תשע"ח

לכבוד

מר אמיר בן-ישראל

מנהל משמרת, סניף שמרת

"בורגר ישראל"

הנדון: התנצלות

ברצוני לבקש סליחה על התפרצותי במשמרת אתמול.

ההערה שהערת לי במהלך העבודה הייתה מוצדקת. הייתי צריך לקחת את הדברים לתשומת ליבי ולהמשיך לעבוד, אך מכיוון שהערת לי מול הלקוחות, הרגשתי שכבודי נפגע, ולכן התפרצתי ועזבתי את המשמרת בכעס.

כשנרגעתי, חשבתי על הדברים, והבנתי שהתנהגות כזו אינה מקובלת בשום פנים. אני מתנצל על כך מעומק ליבי ומבטיח שמקרה כזה לא יקרה שוב.

שלך ברגשי חרטה כנים,

יותם אדלר

המכתב אישי / רשמי. נימוק: _____

אמיר היקר,

סליחה על התנהגותי אתמול במשמרת. אף-על-פי שהערת לי מול
הלקוחות, והרגשתי שכבודי נפגע, לא הייתי צריך להתפרץ ולהגיב
כפי שהגבתי.
אני מבטיח שזה לא יקרה שוב.

מקווה שתקבל את התנצלותי הכנה,
יותר

המכתב אישי / רשמי. נימוק: _____

5 בספטמבר 2018
כ"ז באלול תשע"ח

לכבוד
מחלקת התברואה
עיריית ספוללים

הנדון: תלונה על שירותי פינוי אשפה

ברצוני להתלונן בשמי ובשם תושבי השכונה על איכות שירותי הפינוי של האשפה הרטובה בשכונה. לפני כמה שנים חילקה לנו העירייה פחים חומים והודיעה שמעכשיו עלינו להפריד אשפה: אשפה "רטובה" (כלומר שאריות מזון) לפח החום, ואת היתר לפח הירוק. העירייה שלחה נציגים מטעמה, ואלה עברו מבית לבית והסבירו מה עלינו לעשות. זו יוזמה מבורכת לכל הדעות. אבל בחודש האחרון ראיתי כמה פעמים את משאית האשפה מרוקנת את הפחים הירוקים והחומים ביחד, והכול מתערבב. למרות הטרחה הכרוכה בהפרדת אשפה, אנו, התושבים, משתפים פעולה עם התוכנית, כי אנחנו סבורים שחשוב מאוד לשמור על הסביבה. אבל לא ייתכן שנעשה מאמצים להפריד אשפה וכל מאמצינו יהיו ברכה לבטלה, שכן הכול מגיע למקום אחד. המעשה של עובדי הניקיון גורם לנו להפסיק להפריד אשפה, והסביבה היא שתסבול מכך. נוסף על כך, כל הכסף שהעירייה השקיעה בתוכנית ירד לטמיון. אנא טפלו בבעיה בדחיפות, והודיעו לנו מה עלינו לעשות.

בכבוד רב,
ספי רימון
סגנית תושבי שכונת תמר
התאנה 46, ספוללים

המכתב אישי / רשמי. נימוק: _____

כתבו מכתב התנצלות אישי לחבר או לבן משפחה, או כתבו מכתב תלונה
כרצונכם.

A large rectangular box containing 18 horizontal lines, intended for writing a letter of apology or a complaint.

העשרה מתחומי דעת עתירי מלל

העתיקו לכאן מילים וביטויים שפגשתם לראשונה במהלך השבועות האחרונים.
כתבו את הפירוש של כל אחד מהם, וכתבו משפט שיהיו בו הביטוי או המילה.

1. _____ - _____
2. _____ - _____
3. _____ - _____
4. _____ - _____
5. _____ - _____
6. _____ - _____
7. _____ - _____
8. _____ - _____
9. _____ - _____
10. _____ - _____

השלימו את המשפטים שלפניכם בביטויים, בניבים ובמטבעות לשון שלמדתם.

- עלמה ביקשה מדניאל שתסכם לה _____ את הפרק בהיסטוריה.
- מחקר חדש שנערך על-ידי נאס"א, מתאר 14 דרכים לשליטה במזהמי אוויר ולהפחתתם. לטענת החוקרים, אם השיטות ייושמו, אפשר יהיה _____: למתן את קצב ההתחממות העולמית ולהפחית את זיהום האוויר. כתוצאה מכך תשתפר בריאות האוכלוסייה.

לפניכם קטע ללא מאזכרים וללא מילות קישור. כתבו אותו מחדש, והשתמשו **במילות קישור** מתאימות וב**מאזכרים** מתאימים.

מינים בסכנת הכחדה: אורנגאוטן

האורנגאוטן הוא סוג של קוף-אדם. האורנגאוטן חי ביערות הגשם של אינדונזיה ומלזיה שבדרום-מזרח יבשת אסיה. מסוף המאה ה-20 נעשות פעולות של חברות מסחריות גדולות. החברות המסחריות כורתות את יערות הגשם. החברות רוצות לשתול ביערות דקלים. אפשר יהיה להפיק שמן לתעשיית המזון. בתי הגידול (שטחי המחיה) של האורנגאוטן הולכים ומצטמצמים. האורנגאוטן ובעלי חיים אחרים נמצאים בסכנת הכחדה. האורנגאוטן הפך לסמל המאבק של ארגוני הסביבה בתעשיית שמן הדקלים.

הקטע הכולל מאזכרים ומילות קישור

קראו את הקטע שלפניכם, ומעל כל מילה מודגשת כתבו מילה במשלב גבוה.

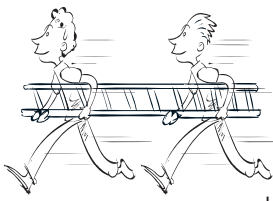

(היעזרו בשיעור 29.)

דניאל שָׁמַח **לעזור** לכל מי שמבקש ממנה **עזרה**. ביום שלישי, כש**נגמרה** ההפסקה הגדולה, היא ראתה ששירה יושבת על המדרגות ולא זזה. היא ניגשה אליה ושאלה: "מה קרה?" שירה אמרה לה שהיא נפלה, וכואבת לה הרגל. דניאל אמרה: "בואי, תישעני עליי." כש**חזרו** דניאל ושירה לכיתה, הודתה שירה לדניאל, ודניאל אמרה: "**שמחתי**."

כתבו מכתב תודה משירה לדניאל.

שיעור 33: מילים נרדפות ומשלבי לשון

האם שאלתם את עצמכם לשם מה אנחנו זקוקים למספר מילים המציינות אותו דבר? ובכן, רוב המילים הנרדפות אינן זהות זו לזו. יש להן מכנה משותף, אך יש משהו המבדיל ביניהן, משהו המייחד כל מילה.

חשבו, למשל, מה ההבדל בין המילים האלה: **קְבוּצָה**, **לְהָקָה**, **חֲבוּרָה**, **כְּנוּפִיָּה**.

"להקה" היא מילה מיוחדת ל"קבוצה של זמרים או רקדנים או שחקנים".
"חבורה" היא מילה מיוחדת ל"קבוצה של אנשים הנמצאים יחד כדי לבלות או כדי לעשות משהו יחד".

"כנופיה" היא מילה מיוחדת ל"קבוצה של אנשים המתארגנת למעשי פשע".
בין מילים נרדפות יכול להיות גם הבדל משלבי.

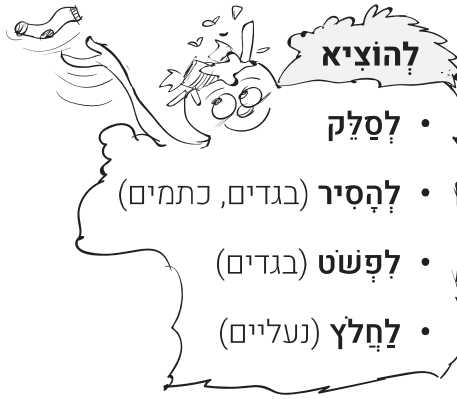
למשל, המילה **חָפֵץ** היא במשלב גבוה יותר מהמילה **רוֹצֵה**, והמילה **כָּעַת** היא במשלב גבוה יותר מהמילה **עֲכָשׁוּ**.

אתם בוודאי שומעים משפטים כאלה: "שים את זה במקום", "שימי נעליים".
אבל במקום הפועל "שם" אפשר לומר פעלים אחרים.
הכירו פעלים שונים, והשתמשו בהם לתיאור מצבים באופן נכון ומדויק.

לְשִׁים

- **לְהַצִּיב** (במקום)
- **לְהַתְקִין** (כלי, מכשיר)
- **לְהַנִּיחַ** (במקום מסוים, מוחשי)
- **לְהַעֲמִיס** (כדי להעביר)
- **לְלַבֵּשׁ** (בגדים)
- **לְחַבֵּשׁ** (כובע, קסדה)
- **לְנַעַל** (נעליים, סנדלים, מגפיים)
- **לְעַנֵּד** (תכשיטים)
- **לְהַרְכִּיב** (משקפיים)

החליפו את הפעלים בפעלים מדויקים ונכונים יותר. (שימו לב, לפעמים יש לשנות גם את מילת היחס.)

1. הממשלה הודיעה שהיא תשים את בעיית הצפיפות בכיתות בראש סדר העדיפות. _____
2. שמתי את ראשי על הכר, ונרדמתי. _____
3. בגן הציבורי שמו נדנדה חדשה. _____
4. בכניסה למוזיאון שמו פסל יפה. _____
5. הפועלים שמו את ארגזי התפוזים במשאית. _____
6. דניאל שמה את השמלה האהובה עליה ואת הנעליים שקיבלה מסבתא, ויצאה למסיבה עם שירה. _____
7. אימא השתמשה באבקת כביסה מיוחדת כדי להוציא את כתם השוקולד על החולצה שלי. _____
8. כשחזרתי הביתה, הוצאתי מיד את הנעליים ואת התכשיטים שלי. _____
9. קהל רב ראה את משחק הכדורסל שאראל השתתף בו. _____
10. כשגיא קרא לדביר לרדת למטה, דביר מיד סגר את הטלוויזיה ויצא. _____
11. האריה פתח את פיו וחשף שיניים חדות. _____
12. אימא שלי לא מרשה לי לפתוח את המחשב שלי כשאני אוכל. _____
13. אחרי שאני פותח עיניים, אני זקוק לכמה דקות של שקט. _____
14. כשהייתי במסיבה, סגרתי את אוזניי בגלל המוזיקה הרועשת, ולכן עזבתי מוקדם. _____